

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ЗЕМЛЯ» В ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

Ігнат'єва Світлана Євгенівна,

кандидат філологічних наук, доцент,

професор кафедри філології та мовної комунікації

Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

ORCID ID: 0000-0003-2217-4610

У статті на матеріалі публіцистичного дискурсу Олеса Гончара проаналізовано концепт «земля», визначено його особливості вираження та смислову значущість, з'ясовано лінгвоментальні особливості – земляна кора, ґрунт, планета, країна, край, держава. Письменницьку публіцистику характеризуємо не лише як чинник формування громадської думки, а й важливе джерело інтелектуальних рефлексій, які віддзеркалюють стан суспільного розвитку та його перспектив. Концепт «земля» розглядаємо на рівні глибинного смислу в системі вербалізованих художніх прийомів, що реалізуються у відповідних контекстуальних умовах.

У дослідженні зосереджуємось на художній моделі світу, що постає засобом репрезентації Олеса Гончара як письменника-публіциста, носія мовної особистості елітарного типу, розкриває його світоглядні орієнтири, емоційно-чуттєву сферу, настроєві домінанти, пов'язані з концептом «рідна земля». Наголошуємо, що публіцистика письменника-класика, громадського діяча Олеса Гончара становить потужний дискурсивний інструмент для осмислення суспільного життя, позначений виразною авторською ідентичністю, неповторною комунікативною стратегією, особливими механізмами інтерпретації соціально значущих проблем.

Субстантивно-атрибутивні конструкції зі стрижневим складником «земля» простежуємо у проєкції національно зумовлених специфічних українських реалій. Виокремлені ядерні складники когнітивної бази національної лінгвокультурної спільноти в публіцистичному дискурсі концентрують знання про репрезентативні факти, а також виконують роль моделей, що забезпечують подальше ретраслювання й поширення сформованої інформації.

Встановлюємо, що публіцист послуговується ними як вербальними сигналами, які актуалізують колективний досвід, інтегрують індивідуальні спостереження, репрезентують громадянську авторську позицію та визначають ціннісні пріоритети. Доводимо, що концепт «земля» у публіцистичному дискурсі Олеса Гончара становить невичерпне джерело художнього мислення, символізує Батьківщину, формує особливий сакральний простір, що водночас благословляє й випробовує на міцність.

Ключові слова: Олесь Гончар, публіцистичний дискурс, художня публіцистика, концепт «земля», символічне значення, вербалізація.

Ihnatieva Svitlana. Verbalization of the concept "earth" in Oles Honchar's publicistic discourse

The article analyzes the concept of «earth» in Oles Honchar's publicistic discourse, identifies its features of expression and semantic significance, and reveals its lingual-mental characteristics – earth's crust, soil, planet, country, land, state. The writer's publicistic works are characterized not only as a factor in shaping public opinion but also as an important source of intellectual reflections that mirrors the state of social development and its prospects. The concept of «earth» is considered on the level of deep meaning within the system of verbalized artistic devices realized in the specific contextual conditions.

The study focuses on the artistic model of the world, which serves as a means of representing Oles Honchar as a writer-publicist, a bearer of an elite linguistic personality type, revealing his worldview orientations, emotional and sensory sphere, and mood dominants associated with the concept of «native land». It is emphasized that the writer's publicistic works, marked by a distinct authorial identity, an original communicative strategy, and unique mechanisms of interpreting socially significant issues, constitute a powerful discursive tool for understanding social life.

Substantive-attribute constructions with the core component «earth» are considered in the projection of nationally determined Ukrainian cultural realities. The identified nuclear elements of the cognitive base of the national linguocultural community in Honchar's publicistic discourse both concentrate knowledge about representative facts and serve as models ensuring the further transmission and dissemination of established meanings.

It is established that the publicist uses them as verbal signals that actualize collective experience, integrate individual observations, represent his civic stance, and define value priorities. It is proved that the concept of «earth» in Oles Honchar's publicistic discourse constitutes an inexhaustible source of artistic thinking, symbolizes the Homeland, and creates a special sacred space that simultaneously blesses and tests human resilience.

Key words: Oles Honchar, publicistic discourse, literary journalism, concept «earth», symbolic meaning, verbalization.

Вступ. Письменницька публіцистика постає потужним каталізатором суспільного діалогу: пробуджує увагу до важливих тем, провокує дискусії, розкриває багатогранність думок і вчить суспільство чути одне одного. Публіцистичне слово письменника є ефективним засобом поживлення соціальної комуніка-

ції, оскільки воно здатне не лише порушувати гострі питання, а й ініціювати розлогий діалог, впливати на формування громадської свідомості. Публіцистичне слово митців завжди викликає поживлений інтерес у громадськості, створює міцне підґрунтя для масштабних суспільних дискусій. Твори цього жанру нерідко

переростають межі художньої літератури, сприяють формуванню суспільних настроїв.

Чільне місце в українській культурі посідає містке публіцистичне слово Олеса Гончара – видатного письменника, громадського діяча ХХ ст., Героя України. Публічна активність талановитого майстра слова й сьогодні вирізняється поліфонією думки й стійкою громадянською позицією. Його публічні виступи формують суспільне сприйняття тих важливих подій, що визначають розвиток українського соціуму, нерідко стають предметом широкого обговорення.

Особистість Олеса Гончара посідає помітне місце не лише в сучасній українській художній літературі, а й у письменницькій публіцистиці, яка постає потужним дискурсивним інструментом осмислення суспільного життя, характеризуються виразною авторською ідентичністю, оригінальною комунікативною стратегією та специфічним способом інтерпретації соціально значущих проблем. Це не лише формування громадської думки, а й невичерпне джерело авторських інтелектуальних рефлексій, відображення стану суспільного розвитку, його перспектив. Вибір тематичного матеріалу, способи репрезентації публіцистичного тексту зумовлені високим рівнем інтелектуального впливу діариста на читацьку аудиторію. Саме тому в науковому полі сучасної лінгвістичної думки актуалізується необхідність комплексного осмислення комунікативного потенціалу письменницького публіцистичного дискурсу, який стає об'єктом ретельного вивчення дослідників. Так, В. М. Галич зосереджує свою увагу на семіотичній інтертекстуальності публіцистичного тексту. Вчена пропонує дискурсологічний аналіз різних типів інтертекстуальності з урахуванням їхніх системних і діалектичних зв'язків, жанрової специфіки та індивідуального стилю публіциста Олеса Гончара, простежує міжтекстуальні перегуки публіцистичних, мемуарних та художніх творів митця, водночас розкриває прагматику цитувань і генерування нових значень у процесах взаємодії пара-, мета-, гіпер- та архітекстуальності, представляє інтертекстуальність як метод текстотворення в креативних діях саморедагування [4; 5; 6].

У публіцистичному доробку Олеса Гончара концепт «земля» ще не був предметом дослідження, хоч в українській науці його вивчення набуває все більшої популярності. Його концептоаналіз різновекторний: поєднує екологічні, культурні, філософські й політичні аспекти. Зокрема, О. В. Слюніна простежує семантичні наповнення концепту «земля», розкриває його значення в різних культурах, вказує на його архетипну природу [14]. Н. С. Голікова визначає семантико-польову структуру концепту «земля» в художньому дискурсі П. Загребельного, зокрема лексико-семантичні особливості концептом, що вербалізують константи біоморфного й антропоморфного кодів у вертикальному контексті [7]. О. А. Павлушенко аналізує вербальне втілення всіх концептуальних аспектів, які формують зміст мовно-ментального конструкту «земля» в літературно-художньому дискурсі письменника-подоляка Михайла Стельмаха, зосереджує увагу на його авторсь-

кому перцептивно-образному адстраті [13]. Л. А. Бісовецька досліджує роль концепту в формуванні національної концептосфери, установлює семантичну структуру цієї лексики протягом історичного розвитку мови [1]. Традиційні й специфічні особливості реалізації концепту «земля», а також смислову значущість у повісті М. Коцюбинського «Fata morgana» вивчають В. О. Ворожко та Л. С. Мініч [3]. Ж. В. Колоїз сфокусує увагу на вивченні лінгвоментальних особливостей ідіостильового концепту «земля» на матеріалі літературного репортажу «Землею рідною» Бориса Антоненка-Давидовича, через систему вербалізованих художніх засобів, актуалізованих у тих чи тих контекстуальних позиціях, вказує на його глибинний смисл [11]. Вербалізацію концепту «земля» у поетичні мові Ліни Костенко характеризує О. І. Крупко [12]. Традиційно концепт «земля» у різних культурах приймається як мати-годувальниця, джерело життя. Однак варто повернутися до цих архетипів у новому ключі – потреби гармонійного співжиття з довкіллям, а не його підкорення. Специфіка аналізованого концепту по-новому викристалізовується у публіцистиці Олеса Гончара і потребує комплексного, різноаспектного вивчення.

Мета нашого дослідження – репрезентувати вербалізацію концепту «земля» в публіцистичному дискурсі Олеса Гончара, а також виявити домінантні стратегії та образні моделі його відображення.

Матеріали та методи. Під час дослідження використані загальнонаукові методи пізнання. Зокрема, застосовано метод семантичного аналізу з метою виявлення основних значень концепту «земля», відбору й класифікації фактичного матеріалу на матеріалі публіцистичного дискурсу майстра слова. Метод концептуального аналізу уможливило виявлення динаміки змістового наповнення концепту в публіцистичному дискурсі.

У роботі використано когнітивно-дискурсивний аналіз, що дозволяє простежити вплив уявлень та асоціацій на вивчення концепту у свідомості наратора й реципієнта. Аксіологічний аналіз засвідчує, що земля постає носієм цінностей – від сакральної – святини, джерела життя до соціально-політичної та економічної – основи державності, природного ресурсу. Комплексне застосування цих методів дає змогу розкрити особливості функціонування концепту «земля» в публіцистичному дискурсі Олеса Гончара та визначити його вплив на формування світоглядних орієнтирів.

Результати. Дослідження концептів на матеріалі публіцистичного дискурсу Олеса Гончара видається перспективною темою. Концепт «земля» становить не лише ключову семантичну категорію, що структурує національний світогляд, а й визначається нами як важливий маркер колективної ідентичності. У публіцистичному вимірі він акумулює історичні, культурні, соціальні та політичні смисли, розкриває, з одного боку, традиційне ставлення до землі – життєдайного начала й символу батьківщини, з іншого – якнайповніше репрезентує сучасні інтерпретації, пов'язані з проблемами екології, власності та територіальної цілісності. Прове-

дений концепт-аналіз дає змогу простежити механізми формування суспільних уявлень, колективних цінностей та дискурсивних практик, що вказує на актуальність теми для подальшого наукового осмислення.

Великий тлумачний словник української мови фіксує шість основних лексико-семантичних варіантів (ЛСВ) лексеми земля: 1) третя по порядку від Сонця велика планета, яка обертається навколо своєї осі і навколо Сонця; 2) верхній шар земної кори; 3) речовина темно-бурого кольору, що входить до складу земної кори; 4) суша (на відміну від водяного простору); 5) ґрунт, який обробляється і використовується для вирощування рослин; 6) країна, край, держава [2, с. 364]. У публіцистичному дискурсі Олесь Гончара лексема земля вживається у значенні «верхній шар земної кори», напр.: *Уявимо, що робиться зараз в землі. Скільки зародків (мільйони!) прийшли в рух у земляній товщі і пробиваються вгору. Час, коли все починається, все зароджується. Благословен. У Лохвиці пам'ятник Григорію Сковороді. Босий, жиливий, простоволосий юнак з саквами, і з сопілкою, і з палицею. Пам'ятник до 200-ліття від дня народження (1722). Народний філософ, великий земляк лохвичан* [8, с. 126]. У конструкції *'в землі'* простежуємо як пряме значення – у товщі ґрунту, під поверхнею землі, так і переносне – образне – у самому лоні природи, у глибині життєдайної матерії. З одного боку, автор вказує на буквальный смысл, з іншого – метафоричний – символічення осмислення простору. Вираз *'в землі'* функціонує у двох семантичних площинах: денотативний – під впливом ґрунту та конотативний – образно-символічний. Письменник-публіцист наголошує на таємничості й потужності прихованих процесів, які відбуваються непомітно для ока, однак становлять основу життя, його зародження й пробудження, бо саме там *«мільйони зародків прийшли в рух»*.

Принагідно зауважуємо, що важливою для опису концептів є сполучуваність мовних одиниць, що якнайповніше відображають відповідний фрагмент картини світу. Для публіциста Олесь Гончара земля – це прокладені дороги, шляхи його життєвих мандрів, напр.: *Хотів би я після земних усіх доріг в цім гаю лежати... Де образ олив так по-сестринськи єднається з образом сріблястих верб сухівських...* [9, с. 475]. Вислів наповнений глибоким філософським змістом. «Земні дороги» – «належні до земної поверхні, до світу людей», реалізують символічне навантаження, пов'язане з життєвим шляхом, уособлюють усе прожите автором: випробування, радості й страждання. Прийменник *«після»* вказує на часові стосунки, є важливим елементом для вираження часу в реченні, мабуть, після завершення життєвої подорожі, після земного буття. Відносний прикметник *«земні»* формує аксіологічну опозицію до *«небесних»*: земні-небесні. Земля – це все тлінне, тимчасове, людське, небо ж – вічність, духовність, потойбіччя. Тому *«земні дороги»* сприймаємо як долю людини на цій землі, її кінець неминуче веде до спочинку *«лежати в гаю»*. Концепт «земля» у слововживанні *«земні дороги»* розгортається тривимірно: а) *фізичний* – ґрунт, шлях, простір, по якому ходить

людина, б) *життєвий* шлях – доля, кінець мандрів, в) *онтологічний* – межа між земним і небесним, між тимчасовим і вічним.

Олесь Гончар занурюється в культурно-антропологічний вимір концепту «земля», пор.: *Як із чорної землі виростає квітка троянди з найніжнішими пелюстками, так із чорної землі народу народжується Павло Тичина або Катерина Білокур* [9, с. 131]. Тут *'чорна земля'* є джерелом життя, ґрунтом, з якого виростає квітка, а метафора родючості має прихований глибинний потенціал. Водночас земля сприймається як колиска народу: *'чорна земля народу'* – не просто ґрунт, а етнічний простір, культурне коріння. Народ, як і рослина, виростає з власної землі, що формує його сутність. Земля – джерело таланту: із тієї ж «землі» виростає не лише *'квітка троянди з найніжнішими пелюстками'*, а й духовні цінності: поет Павло Тичина, художниця Катерина Білокур, що засвідчує нерозривний зв'язок між природою і культурною плодючістю. Простежуємо й лексичну опозицію *'чорне – ніжне'*: чорна земля – ніжна пелюстка троянди. Тут образ землі постає не лише як фізична основа життя, а і як символ національного ґрунту, з якого проростає наша культура, мистецтво; духовність поєднує біологічне начало – родючість і культурне – творчість.

Глибокий і багатоплановий образ землі постає перед читачем у публіцистичному тексті. Напр.: *Україна – заповідна земля талантів. Мабуть, ніде їх не родило так рясно, як у нас... І яка ж їхня доля?* [10, с. 345]. Земля-мати не лише для хлібороба, а й для митця. Цілісність образу *'земля'* вербалізоване такими вимірами: а) природно-родючий: як земля родить хліб, так і українська земля «родить» таланти. Українська культура постає як ґрунт, з якого проростають поети, художники, музиканти; б) духовно-національний: земля – Батьківщина, країна, рідний край. Таланти не відірвані від світу – вони «зрощені» саме українською землею, її історією, мовою, традиціями. Епітет *«заповідна»* підносить землю до рівня сакрального простору, і це не звичайна територія, а особлива, Богом дарована земля українців, яка дає і зберігає наші духовні сили. Гірку іронію, трагізм ситуації Олесь Гончар підсилює риторичним запитанням: *«І яка ж їхня доля?»* Так, українська земля рясно народжує таланти, однак часто їхня доля драматична – вигнання, незрозуміння, передчасна смерть. Земля родюча, а доля талантів складна стверджує думку.

Отже, у публіцистичному дискурсі Олесь Гончара концепт «земля» є джерелом для творчості, символом Батьківщини, а ще – сакральним простором, що одночасно благословляє й випробовує на міцність.

Концепт «земля» вербалізується ще й буквально-предметним рівнем: *Земля мусить добре випаруватись весною – тоді буде врожай* [9, с. 64]. Земля постає як ґрунт, аграрна основа життя, від природного стану якої залежить урожай. Символічний рівень визначає його як першооснову добробуту народу, запоруку достатку, коли земля стає своєрідною метонімією життя, матеріальним благом. Варто вказати й на аксіологічний аспект, коли через ціннісне навантаження земля постає не лише природним

ресурсом, а й національною святиною, яка забезпечує продовження роду. Справді, у конструкції *'мусить випаруватись'* публіцист наділяє її здатністю діяти як живу істоту, що забезпечує динамічність і життєдайність образу. Концепт «земля» вербалізується як живий організм, національна святина, основа продуктивних сил суспільства, що поєднує значення конкретне й символічне. Олесь Гончар створює влучний метафоричний образ, наголошуючи на крихкості сучасного світу, схильності до самознищення, коли достатньо однієї іскри – екологічної катастрофи, війни, нової зброї масового ураження – і система може зруйнуватися: *Що земля наша – це вже не планета, а... порохівниця. Досить краплі – і все на ній розлетиться...* [8, с. 424]. Земля-планета, наш спільний дім, що тримає життя. Метафоричний образ *земля-порохівниця* якнайповніше віддзеркалює сучасний світ, у якому замість безпечного дому вона стає небезпечним простором.

Олесь Гончар сфокусовує увагу на унікальності нашої планети, *«єдиної у Всесвіті»: І така краса, що аж сумом проймає, і думаєш, що краса ця, мабуть, таки ніде не повторюється, що планета ця, оповита голубінню океанів, серпанком повітря, що красуня вона незрівнянна, здатна навіювати щось майже містичне... Може, й справді єдина вона у Всесвіті? Голуба перлина у вічно темному космічному океані...* [8, с. 392]. Функціонування мислєобразу «земля-планета» показове для публіцистики майстра слова, є перегуком із ідеєю «рідного дому» серед безмежного хаосу космосу, територія, що належить народу, за яку сьогодні йде запекла боротьба. Власне, *«голубін океанів, серпанок повітря»* створюють відчуття ніжності, прозорості, водночас і вразливості. Автор тонко відчуває певну містичність, наснажує свою думку відчуттям чогось сакрального, таємничого, більшого за людське розуміння: метафора *«перлина серед темряви»* контрастує з поняттями «життя» і «холодна порожнеча космосу». Важливим для аксіологічної опозиції *«земля порохівниця – земля перлина»* є тематичне поле *планета*. У негативному полюсі *порохівниця*, що символує небезпеку, руйнування, можливий кінець. Вона окреслює негативну цінність, пов'язану зі страхом, загрозою, хаосом. *Перлина* ж навпаки визначає її позитивний полюс – космічну унікальність та естетичну довершеність. Вона символізує красу, гармонію, неповторність, вічність, сакральність. Виокремлена антиномія промовисто розкриває двоїстість концепту «земля». Водночас планета є райським садом і полем бою, смертельною пасткою; божественною перлиною – голубою, сяючою, єдиною у темному океані Всесвіту і викликом. Земля здається живою істотою, красунею, здатною дарувати містичне відчуття вічності.

Висновки. Ключовий концепт «земля» у публіцистичному дискурсі Олесь Гончара є багатозначним поліфонічним образом із такими семантичними домінантами: а) *земля – планета*, що окреслюється глобалізаційною, екологічною, гуманістичною стратегіями з такими образами як от: спільний дім людства, космос, екологічна криза; б) *земля – ґрунт*, визначається аграрною стратегією, вказує на національну ідентичність, а чорнозем, праця, хліб, коріння – дають змогу зануритись в історію; в) *земля – таємниче лоно природи*, простежуємо стратегію романтизації й екофілософії з образами матері-землі, прихованими силами й циклами відродження; г) *земля – родючість*, прихований рух маркується біосоціальною, життєствердною стратегією, наснаженою енергією росту, зародженням життя; г) *земля – простір, життєві дороги*, які не бувають рівними, без перешкод, що тісно пов'язане з геополітичною, мобільнісною стратегією, окресленою просторами України, непростими шляхами її історії, перехресттям культур; д) *земля – життєвий шлях*, змодельований екзистенційною стратегією з образами стежки, дороги життя, межі, кола буття; е) *земля – заповідна земля талантів*, її актуалізують культурна й національно-ідентифікаційна стратегії. Це земля митців, народження геніїв, що є культурним підґрунтям усього сущого; е) *земля – сакральність, багатство*, реалізація безпосередньо пов'язана з духовною, ціннісною, міфопоетичною стратегією, експлікованою образами святині, Божого дару, безцінного скарбу; ж) *земля – трагічна доля* з найвиразнішими експлікаторами – земля-могила, проливанням крові на землі, стражданнями народу. *'Трагічна доля'* зосереджена на історичних стражданнях людей на війні, голодомори, окупації, екологічні катастрофи.

Отже, у публіцистичному дискурсі Олесь Гончар апелює до колективної пам'яті, проводить історичні паралелі – страждання землі та народу в минулому й сьогоденні. Публіцист намагається збудити почуття відповідальності перед майбутніми поколіннями, наголошуючи на морально-ціннісному аспекті, бо *'ми захисники землі'*, і *'ми проти тих, хто її нищить'*. Окреслюючи концепт «земля» зазначаємо стратегію мобілізації та єднання навколо ідеї справедливості й захисту рідного краю. Публіцистичний дискурс Олесь Гончара не залишає читача в безвиході. Автор показує шляхи відродження – *'зранена земля проростає новими паростками'*. Стратегія емоційного впливу в публіцистичному дискурсі поєднує історичну пам'ять, моральний заклик та ідею відродження на землі. Концепт «Україна» в публіцистиці Олесь Гончара є перспективою наших досліджень.

Література:

1. Бісовецька Л.А. Концептуалізація землі в мовній картині світу українців *Науковий вісник ДДПУ імені Івана Франка. Серія «Філологічні науки» (мовознавство)*, 2020, №13. С. 5-10. DOI <https://doi.org/10.24919/2663-6042.13.2.020.214310>
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови : /уклад. та голов. ред. В.Т.Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
3. Ворожко В., Мініч Л. Концепт «земля» у повісті М.Коцюбинського «Fata morgana». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика*. Острог, 2021. Вип. 9. С. 54-59.

4. Галич В.М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності: монографія. Київ: Наукова думка 2004. 814 с.
5. Галич В.М. Дискурс авторського редагування публіцистичного тексту: творча лабораторія Олесь Гончара: монографія. Луганськ: вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Т Шевченка», 2013. 256 с.
6. Галич В. М. Семіотика інтертекстуальності публіцистичного твору: соціально-комунікативна рецепція: літературна діяльність Олесь Гончара: монографія. Рівне: вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Т Шевченка», 2015. 119 с.
7. Голікова Н. Концепт «Земля» в художньому дискурсі Павла Загребельного. *Українська мова*, 2017, № 2. С. 123-135.
8. Гончар О.Т. Щоденники: У 3-х т. Упоряд., підгот. текстів, ілюстр. матеріалу В.Д. Гончар. Київ: Веселка, 2002. Т.1 (1943-1967). 455 с.
9. Гончар О.Т. Щоденники: У 3-х т. Упоряд., підгот. текстів, ілюстр. матеріалу В.Д. Гончар. Київ: Веселка, 2003. Т.2 (1968-1983). 607 с.
10. Гончар О.Т. Щоденники: У 3-х т. Упоряд., підгот. текстів, ілюстр. матеріалу В.Д. Гончар. Київ: Веселка, 2004. Т.3 (1984-1995). 606 с.
11. Колоїз Ж.В. Лінгвоментальна репрезентація концепту «Земля» в літературному репортажі Бориса Антоненка-Давидовича «Землею рідною». *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Випуск 33. Том 2. С. 9-14. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.33.2.1>
12. Крупко О. Вербалізація концепту земля у поетичній мові Ліни Костенко. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2015. № III (11), Issue 56. С. 52-56.
13. Павлушенко О. Об'єктивація концепту земля в художній картині світу Михайла Стельмаха. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*: зб. наук. праць. Вінниця: ТОВ «Фірма Планер», 2017. Вип.24. С. 113-121.
14. Слюніна О.В. Архетипний концепт земля в лінгвокультурологічному аспекті. *Наукові записки. Серія "Філологічна"* Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. 2012. Вип. 24. С. 266-269.

References:

1. Bisovetska, L.A.(2020). *Kontseptualizatsiia zemli v movnii kartyni svitu ukrainsiv. [Conceptualization of land in the linguistic worldview of Ukrainians]* Naukovyi visnyk DDPU imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohichni nauky» (movoznavstvo). Vyp. 13. С.5-10. DOI <https://doi.org/10.24919/2663-6042.13.2020.214310> [in Ukrainian].
2. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (2005) *[Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]*: / uklad. ta holov. red. V.T. Busel. Kyiv; Irpin: Perun, 1728 p. [in Ukrainian].
3. Vorozhko, V. & Minich, L. (2021). *Kontsept «zemlia» u povisti M. Kotsiubynskoho «Fata morgana» [The concept of "earth" in M. Kotsiubynsky's story "Fata Morgana"]* Slavistychni studii: linhvistyka, literaturoznavstvo, dydaktyka. Ostroh. Vyp. 9. P.54-59. [in Ukrainian].
4. Halych, V.M.(2004). *Oles Honchar – zhurnalyst, publitsyst, redaktor: evoliutsiia tvorchoi maisternosti : monohrafiia [Oles Honchar – journalist, publicist, editor: the evolution of creative mastery: monograph]*. Kyiv: Naukova dumka, 814p. [in Ukrainian].
5. Halych, V.M.(2013). *Dyskurs avtorskoho redahuvannia publitsystychnoho tekstu: tvorcha laboratoriiia Olesia Honchara: monohrafiia [Discourse of authorial editing of journalistic text: Oles Honchar's creative laboratory: monograph]* Luhansk: vyd-vo DZ "LNU im. T. Shevchenko", 265 p. [in Ukrainian].
6. Halych, V.M. (2015). *Semiotyka intertekstualnosti publitsystychnoho tvoruu :sotsialno-komunikatyvna retseptsiia: literaturna diialnist Olesia Honchara: monohrafiia [Semiotics of intertextuality of journalistic work: socio-communicative reception: literary activity of Oles Honchar: monograph]*. Rivne : vyd-vo DZ "LNU im. T.Shevchenko", 119 p. [in Ukrainian].
7. Holikova, N. (2017) *Kontsept «Zemlia» v khudozhnomu dyskursi Pavla Zahrebelnoho [The concept of "Earth" in the artistic discourse of Pavlo Zagrebelsky]*. *Ukrainska mova*, vyp. 2. P.123-135. [in Ukrainian].
8. Honchar, O.T (2002). *Shchodennyky: U 3-kh t. Uporiad., pidhot. tekstiv, iliustr. Materialu V.D. Honchar [Diaries: In 3 volumes. Edited, prepared texts, illustrated materials by V.D. Gonchar]*. Kyiv: Veselka, T.1 (1943-1967). 455 p. [in Ukrainian].
9. Honchar, O.T. (2003). *Shchodennyky: U 3-kh t. Uporiad., pidhot. tekstiv, iliustr. Materialu V.D. Honchar [Diaries: In 3 volumes. Edited, prepared texts, illustrated materials by V.D. Gonchar]*. Kyiv: Veselka, T.2 (1968-1983). 607 p. [in Ukrainian].
10. Honchar, O.T.(2004). *Shchodennyky: U 3-kh t. Uporiad., pidhot. tekstiv, iliustr. materialu V.D. Honchar [Diaries: In 3 volumes. Edited, prepared texts, illustrated materials by V.D. Gonchar]*. Kyiv: Veselka, T.3 (1984-1995). 606 p. [in Ukrainian].
11. Koloiz, Zh.V.(2024) *Linhvomentalna reprezentatsiia kontseptuu «Zemlia» v literaturnomu reportazhi Borysa Antonenka-Davydovycha «Zemleiu ridnoi» [Linguomental representation of the concept "Earth" in the literary reportage of Boris Antonenko-Davydovych "Native Land"]*. *Zakarpatski filolohichni studii*. Vypusk 33 Tom 2. P.9-14. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.33.2.1> [in Ukrainian].
12. Krupko, O. (2015) *Verbalizatsiia kontseptuu zemlia u poetychnii movi Liny Kostenko [Verbalization of the concept of land in the poetic language of Lina Kostenko]* *Science and Education a New Dimension. Philology*. III (11), Issue 56. P.52-56. [in Ukrainian].

13. Pavlushenko, O. (2017). *Obiektivatsiia kontseptu zemlia v khudozhnii kartyni svitu Mykhaila Stelmakha*. [Objectification of the concept of land in the artistic picture of the world by Mikhail Stelmakh]. Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. Kotsiubynskoho. Serii: Filolohiia (movoznavstvo): zb. nauk. prats. Vinnytsia: TOV «Firma Planer», Vyp. 24. P. 113-121. [in Ukrainian].
14. Sliunina, O. V. (2012). *Arkhetypnyi kontsept zemlia v linhvokulturolohichnomu aspekti* [The archetypal concept of earth in a linguocultural aspect]. Naukovi zapysky. Seriiia "Filolohichna" Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody. Vyp. 24. P. 266-269. [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 15.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 16.09.2025

Дата публікації: 03.11.2025